

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

لایحه ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد پس از چندین مرحله رفت و برگشت به شورای نگهبان، نهایتاً به موجب مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۸/۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسید. حال با توجه به اینکه حدود ۶ ماه از مدت زمان اعتبار اجرای آزمایشی قانون مورد اشاره سپری شده است، «لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» به منظور تمدید مجدد سه ساله این قانون به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در اجرای اصل نود و چهارم قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد و لکن شورای مزبور آن را واجد ایراد دانست که در این گزارش به بررسی ایراد شورای نگهبان و نحوه رفع آن خواهیم پرداخت.

مشخصات لایحه

دوره نهم - سال سوم

شماره ثبت:

۵۲۰

شماره چاپ:

۱۳۰۴

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۹/۲۹

بررسی ایراد شورای نگهبان

پیش از آنکه به بیان ایراد شورای نگهبان بپردازیم لازم به توضیح است که «لایحه ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» در سال ۱۳۸۴ به تصویب هیئت وزیران رسید و جهت طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. این لایحه در راستای اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی مجلس با اصلاحاتی تصویب و با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت گردید. لکن این مصوبه با ایراداتی از سوی شورای نگهبان مواجه گردید. بدین صورت که در مرحله اول شورای نگهبان به موجب دو نامه ایرادات متعددی را نسبت به این مصوبه وارد دانست و از این جهت مصوبه اولیه را به مجلس ارجاع داد. در پی این ایرادات، کمیسیون اجتماعی مجلس در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۱۴ اقدام به رفع ایرادات مورد نظر شورا نمود و بار دیگر مصوبه خود را به آن شورا ارسال کرد؛ اما به موجب نظریه مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۷ شورای نگهبان، این شورا برخی از مواد این مصوبه را همچنان واجد ایراد دانست. لکن در این مرحله با اصرار کمیسیون اجتماعی مجلس بر مصوبه خود، این مصوبه در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی با در نظر گرفتن مصلحت نظام به دلیل عدم تأمین نظر شورای نگهبان به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد. مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز به موجب نامه مورخ ۱۳۹۰/۸/۱۷ با اصلاح ماده (۴) و دو تبصره آن، ماده (۵) و دو تبصره آن، ماده (۶) و شش تبصره آن و نیز ماده (۲۸) و یک تبصره آن، این احکام را به تصویب رساند.

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۴۲۹۹

تاریخ انتشار:

۱۳۹۴/۳/۲۵

حال شورای نگهبان در اظهار نظر خود در خصوص مصوبه مجلس در رابطه با تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون مذکور، این مصوبه را به دلیل اینکه موادی از قانون مورد تمدید مورد ایراد شورای نگهبان بوده و نهایتاً با اصرار مجلس شورای اسلامی مطابق اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارجاع و به تصویب آن مجمع رسیده است، بنابراین مواد مذکور را علاوه بر اینکه دارای همان اشکالاتی که در نظریه سابق این شورا آمده دانسته است، از آنجا که قانون مزبور آزمایشی و دارای مدت معین بوده و مهلت مقرر منقضی گردیده است، آن را مغایر اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی نیز شناخته است.

لازم به ذکر است که سابقاً قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ که به صورت آزمایشی به تصویب رسیده بود در ماده (۵) خود به دلیل عدم تأمین نظر شورا توسط مجلس به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال و نهایتاً به تصویب این مجمع رسید. قانون مزبور برای چندین مرتبه تمدید گردید و با وجود این که یک ماده آن مصوب مجمع بوده و ایراد شورای نگهبان نسبت به آن باقی بوده، لکن در مراحل تمدید مورد ایراد شورا واقع نشده است.

لکن در هر صورت با توجه به ایراد شورای نگهبان در صورتی که مجلس اصرار بر تمدید قانون مزبور بدون انجام اصلاحات داشته باشد، لازم است این مصوبه نیز در راستای اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردد.

نتیجه گیری

طرح حاضر که با هدف تمدید مهلت اجرای آزمایشی «قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد» به تصویب رسیده بود به دلیل اینکه این قانون سابقاً با توجه به باقی بودن ایرادات شورای نگهبان پس از چند نوبت رفت و برگشت در مجلس و شورا به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید، شورا ایرادات سابق خود را در خصوص قانون مزبور باقی دانسته و مصوبه را به دلیل پایان مهلت آزمایشی آن مغایر اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی دانست. در این خصوص اگرچه ایراد شورای نگهبان با توجه به رویه این شورا در خصوص تمدید قانون مجازات اسلامی محل تأمل می باشد و لکن در صورتی که مجلس بر تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون مزبور بدون اصلاح اصرار داشته باشد لازم است مصوبه مجلس مبنی بر تمدید مهلت اجرای آزمایشی این قانون نیز به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردد.

